

ötüötöd: 525. IP. SAKN. KÉPZŐ INTÉZET HOMISH. SAKICÖK

ÖTÖSTÉS IDEJE: 1979.

TART.: A SZULLOKI LAKODALOM

17 lap

FOLYORAJZI MUTATÓ: SZULLOK

SAKMUTATÓ: XIX, A, 3

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

HELTAKOŊA'S

ÁTVEZETVE AZ EGYS. LTK. 4233-as TETELE ALÓL

4233

A SZULOKI LAKODALOM

Az 1979. évi Országos Diáknapokhoz kapcsolódó pályázat

A szuloki lakodalom

Vázlat

1. A lány kinézése
2. A kéretés
3. Az eljegyzés
4. A vendégek hívása
5. Lakodalmi előkészületek
6. A koszorucska
 7. A lakodalom napja: reggeli
 - a vőlegény kikérése
 - kikérők
 - a lakodalmas menet
 - öltözetük
 - hazafelé
 - menyasszonytánc
 - ebéd
 - "tussulás"
 - vacsora
 - átöltözés
 - ajándékozás
8. Esküvő után
9. Napjainkban
10. Lakodalmas naptár
11. Néhány szó Szulokról
12. A gyűjtés módszere
13. Adatközlők
14. Fényképmelléletek

A lány "kinézése"

Itt sok olyan fiatal házasfótt össze, akik azelőtt talán nem is ismerték egymást. A szülők kinézték, hogy talán ez a fiú jó volna a lányuknak, vagy ez a lány jó volna fiunknak. Megbeszéltek a fiúval. Volt, hogy a fiatalok huzókoztak: nekem már ez nem kell, már pedig ezt nem fogom elvenni. De a szülők addig beszéltek, addig, míg rábeszéltek őket. Ezután a fiú próbálkozott a lánynál, hogy a lány szóba áll-e vele. Ha a lány szóba állt vele, megkérdezte: - Nem jönnél el hozzám?

- Előbb majd megkérdezem a szüleimet, mit szólnak hozzá.

- Mikor jöjtek, mikor fogod ezt megtudni?

A lány mondott neki egy napot, hogy mikor jöjjön el. A fiú nem mert bemenni, hanem az ablakon zörgetett a lánynak. A lány kiment, és elmondta:

- A szüleim nem bánják. Ha éppen akarsz, akkor elmehetek hozzád. A fiú csak a biztos válasz tudatában mert bemenni. Szólt a szülőknek, hogy szeretné elvenni a lányt, hogyha odaadják. A szülők beleegyeztek. Most már csak a fiú szüleinek kellett szólni.

A kéretés

A fiú megbeszélte a lánnyal, hogy a szülei is jönnék kéretni. Azok rövid időn belül el is mentek megkéretni a lányt. Ekkor kapta a lány a "hángeldot", vagyis egy erszényt pénzzel, hogy mindig legyen nekik pénzük. /Egy-egy ezüstpénzt sokszor egy életen át tartogattak erre az alkalomra./ Ez volt a jele annak, hogy a lány biztos elmegy a fiúhoz. Nem a gyűrű biztosított, hogy most már el van jegyezve, biztos menyasszony, hanem ez a hángeld. Ha valaki meggondolta magát, akkor ezt visszaadta. Volt olyan eset is, hogy a lány már megkapta ezt az erszényt pénzzel, de meggondolta magát, mert jött közbe neki egy másik, talán akit szeretett volna, akkor a hángeldot vissza kellett adni. Némelyik lány volt olyan gerinces, hogy maga vitte vissza. De volt olyan is, aki a szomszédasszonyt kérte meg, hogy vigye vissza, és mondja meg a fiúnak, hogy nem megy el hozzá.

A kéretésen több mindent meg kellett beszélni a szülőknek. El kellett dönteni, hogy hová is fognak menni lakni a fiatalok. Akkor nem úgy volt, mint ma, hogy volt egy külön házuk, és mindjárt oda külön mentek a fiatalok. "Vagy a lány mönt mönyecskének a fiu szüleihez, vagy a fiu ment vőnek a lány szüleihez".

A vagyónnal kapcsolatban csak akkor egyezkedtek, ha az egyik fél szülei meghaltak. A jussolt földet a fiatal mindjárt az esküvő után megkapta. Megbeszélték a lakodalom időpontját, és azt, hogy mennyi vendéget hívnak. A kéretés és a lakodalom között 3-4 hét telt el.

A kéretés után elmentek a fiatalok a templomba beiratásra. /Az egyház szokásai szerint a házasulandó fiataloknak esküvő előtt néhány héttel jelentkezni kellett a papnál, aki egymást követő 3 vasárnap "hirdette" őket a mise után. Felolvasta adataikat és kérte, ha valaki tud valamilyen házassági akadályról, az jelentse be. Megesküdni csak a harmadik hirdetés után lehetett./

Az eljegyzés

Az első hirdetés előtti szombaton volt az eljegyzés. Az eljegyzés is elég nagy ünnepség volt. Sokszor ötvenen is voltak. A vőlegénynek és a menyasszonynak a keresztanyjáért és a keresztapjáért a fiatalok személyesen mentek el. Ennyi tisztelet nekik külön megjárt. A többi vendég jött magától. Mikor odaért mindenki, megvolt a vacsora. Ekkor már azért kellett a gyűrű is. A gyűrűket egy tálcára rakták. Odaadtak a lánynak egy pohár bort és a fiunak egy pohár bort. Egymásba karoltak, és úgy kellett mindegyiknek inni ebből a borból. A bort a fiunak a keresztapja töltötte, és az cserélte el a gyűrűket is.

A jegygyűrű egészen olcsó rézgyűrű volt, amit a vásárban lehetett kapni. Csak éppen addig kellett, amíg megesküdtek vele, mert utána nem viselték.

Fogadtak zenészeket - hármat, négyet is -, és tánc volt reggelig. Olyan volt, mint egy elő-lakodalom.

A vendégek hívása

A vendégeket már az első hirdetés után kezdték hívni. A rokon-

ságot az édesanya hívta meg. A fiatalságot, a koszorúslányokat és a vőfényeket a vőlegény és a menyasszony hívta, mikor másodszor hirdették őket a templomban. A harmadik hirdetés után a vőlegénynek és a menyasszonynak mégegyszer körül kellett járni az egész falut, és mégegyszer meghívni mindenkit. Külön meg kellett mondani, hogy ki jöjjön segíteni disznót vágni, dagasztani, készíteni. A készülődést a szülők irányították.

A vendégek meghívása egyszerű szavakkal történt. Adatközlőm még emlékszik azonban arra, hogy az ő kislánykorában egy kicsit másképpen történt a meghívás. Ő mesélte:

"Amikor még kislány voltam, egy fiatalember jött a nagyszüleimet meghívni a lakodalomba. Hogy mit mondott, vagy mondott-e valamit, azt már nem tudom. Csak arra emlékszem, hogy beállított egy üveg borral. A kezében egy pohár volt. Meghívta a nagymamámot meg a nagypapámot. Aztán mindeniket megkínálta egy pohár borral. Mindeniknek el kellett fogadni annak jeléül, hogy elfogadták a meghívást."

Lakodalmi előkészületek

A lakodalmat ősszel vagy télen szokták tartani. Akkor a tehénvágástól a disznóvágásig minden mehetett, "nem volt zár alatt".

"Nyáron soha szülőkhöz lakodalom nem volt."

Nagyon sok népet összehívtak valamikor. /Ez még ma is szokás./ 3-400 személy volt hivatalos a lakodalomba.

A szulokiak lakodalma mindenki tudja, hogy 3 napig tartott: szombat, vasárnap, hétfő. Szombaton, a lakodalom első napján volt a koszorúcska. Vasárnap délelőtt a kikérés és az esküvő. S legalább hétfő délig tartott a mulatozás.

A koszorúcska előtti nap levágták az állatokat. A két részről levágtak 1 tehenet, 2 borjut és 2 disznót. Ez mellett nagyon sok baromfit, amit a rokonság összehordott. Ugyanigy összehordák a tojást, a mákot a lisztet, a cukrot.

Szombaton kezdődött a sütés-főzés. Gazdaasszonyt a szulokiak mindig fogadtak egyet, ő dirigált az egész fölött. Voltak kb. 150-en, akik segítettek a munkában.

Elkészítették a kalácsot is: diós, mákos, színes kalácsot.

"A színes kalács éppenugy készül, mint a kakaós kalács."

Csak ez a színes kalács ez piros. Piros bábból készül. A báb be van áztatva, avval lesz átdagasztva a tészta. Így belül szép piros lesz a kalács."

Előkészítették a rétest is: turós, mákos, diós, káposztás-rétest.

A koszorúcska.

A lánynak ez volt az utolsó napja. A koszorúcskára az egész vendégsereg elment. Ott tartották, ahol a lakodalmat. Régente nem a kulturházban volt a lakodalom, hanem a házaknál. Ha nem volt elég nagy a szoba, de két szoba volt egymás mellett, akkor elbontották a közfalat, és a lakodalom után újra fölhuzták a falat.

Ezen az estén történt a koszoruslányok és a vőfények párba állítása. Mikor a zenekar elkezdett muzsikálni, a fiuk hátramentek az istállóba. Az istállóban a vőlegény vagy a menyasszony felolvasta a névsort, hogy kinek ki lesz a párja. A lányok és a többi vendég a szobában várakozott. A zenekar már 3-4 sort is elmuzsikált, még mindig nem jöttek be a fiuk. A lányok meg csak álltak és remegtek, hogy vajon ki lesz a párjuk. Sok fiu volt, aki azt mondta, én evvel nem megyek, mert ha evvel kell mennem, akkor inkább hazamegyek.

Nem tudtak megegyezni. A vita órák hosszát is eltartott. Ha sokáig nem tudtak megegyezni, a vőlegénynek vagy a menyasszonynak az apja hátrament, hogy rend legyen. Ha megegyeztek, akkor jöttek előre.

A fiuk odaálltak az ajtóba - az ajtó nyitva volt - a lányok meg sorba álltak. Mindegyik fiu azt nézte, hol áll az a lány, aki most a koszoruslányom lesz. A zenekar elkezdett muzsikálni, a fiuk pedig futottak a párj^kükhöz. Futás be, "vesszófutás" volt.

Aztán egy pár sort muzsikáltak és táncoltak. Azután volt a vacsora: marhahusleves tormával, pörkölt, sült hús és kalács. Vacsora után tovább táncoltak. Volt már 2-3 óra is, mikor "aszonták a zenekarnak, hogy hagyják abba, mert reggel nem tudnak visszagyünni a lakodalomba."

A lakodalom napja

Reggel 8 órakor kezdődött a reggeli. Tejeskávét, pálinkát adtak. Volt hurka, fasírt, sütemény, zsömle, mert enélkül Szulokban nem is tartanak lakodalmat. A reggeli után mindenki rohant haza, mert 9 órakor kezdődött a vőlegény kikérése.

A vőlegény rokonai, meg az egész lakodalmi menet a vőlegényes házhoz ment, mert ott kezdődött a kikéretés. Ha sok vendég volt, ez

sokáig eltartott. Ilyenkor egyenként, sorban mindenki bement a vőlegényhez bocsánatot kérni:

- Bocsásss meg, ha valamivel megbántottalak!

A vőlegény azt mondta rá:

- Mindön megvan bocsátva."

Mikor mindenki bocsánatot kért, elindult a menet a menyasszonyhoz.

A menyasszonyhoz bement mind a 3-400 vendég, és neki is mindenki azt mondogatta, hogy: "bocsásss meg, ha valamivel megbántottalak!"

Mikor ez megtörtént, akkor a menyasszony a szüleiehez fordult, és elbucszott tőlük: - "Bocsásson meg, ha valamivel megbántottam!

Nagyon szépen köszönöm, hogy fölnevelt!"

Ha nagyszülők voltak, azokhoz is odament, azoktól is elbucszott.

Ezután az első vőfény kivezette a menyasszonyt az ajtóba. Ekkor

kezdődött a kikérés. A zenekar addig muzsikált egy dallamot, míg

a kikérés nem kezdődött. Ha a házasulandó fiatal szülei éltek,

akkor a zenekar a Valahol a Volga mentén-t játszotta. Ha valame-

lyiknek meghaltak a szülei, akkor egy más dallamot játszottak.

A kikérés is természetesen németül történt. A kikérő a vendégek közül bárki lehetett, még asszony is, aki el tudta mondani a szöveget.

Ma már a vőlegényt is meg a menyasszonyt is magyarul kéri ki az első vőfény. A ma használt kikérő több változatban is élnek.

Tisztelt násznép, kedves vőlegény!

Egymás iránti szeretetre, egymás iránti igaz hűségre Isten előtt köt ma fogadalmat vőlegény és párja, ki az elindulást már alig várja.

De mielőtt elindulnánk a nagy utra,

Szenteljünk néhány szót a bucsuzásra.

Zeng bucsuzó szavam, hullanak könnyeim,

mert tőletek bucsuzom kedves, j- szüleim.

Most hozzád fordulok kedves édesapám,

Látod, könnyeimtől mint borul el orcám.

Mielőtt kilépek atyai házadból,

bocsánatot kérek, ha néha megbántottalak,

jóságodért olykor szomorítottalak.

Kedves édesapám, az Isten áldjon meg tégedet!

Hát mit szóljak hozzád, kedves édesanyám?

Te voltál eddig gondviselő dajkám.

Tudom, nagyon fáj anyai szivednek,

midőn elválását látod gyermekednek.

Kedves édesanyám, tudom, hogy szeretted,

mint gyenge virágot ápoltál, neveltél.

Jóra tanítottál, a rossztól intettél,

azért édesanyám, mielőtt elindulok,

könnyező szemekkel kebledre borulok.

Kedves testvérem, ég áldjon meg téged,

szívünk szeretete kössön össze minket!

Drága nagyszülőktől bucsuzok igaz szeretettel,

mert jószágukat soha el nem felejthetem.

Istentől néktek is minden jót kívánok,

akik itt jelen vagytok, rokonok, barátok!

Az Isten áldjon meg titeket,

én tiszta szívemből kívánom ezeket!

Menyasszonyi bucsuztató

Kedves menyasszony, engedd meg, hogy helyetted bucsuszókat én vegyek! Vágyak örömeivel virradt ránk e szép nap, szemidet mégis előnti a harmat. Házasság utjára lépsz ma, örök jó vagy rosszra. Szívükből kívánjuk, házasesetedet, örök boldogság koszorúzza!

Drága édesanyám, bucsut mondok most neked.

Bocsáss meg, ha valaha is megbántottalak téged!

Köszönöm, hogy felneveltél, köszönöm neked, hogy élek!

Nem fogom elfelejteni ezt soha neked, Légy szerető anyám továbbra is nékem, gondolatban kísérlek minden lépésedben.

Szeretett édesapám, most tehozzád fordulok,

megköszönöm atyai jószágodat. Köszönöm fáradságodat, hisz sokat dolgoztál értem. Légy szerető apám továbbra is nékem!

Ne haragudj rám, ha ellened vétettem, bocsáss meg, míg el nem mentem!

Szeretett kedves testvéreim, tihozzátok is szólok,

A sok együttlét után bucsut mondok.

Nehéz a búcsuzás szülőktől, testvérektől és a szülői háztól, de választott párommal új életet kezdünk mától.

Kedves nagyszüleim! Az idő vasfoga mind mélyebb barázdát huz homlokotokra. Az a kívánságom, sokáig éljenek, szeretet fénye ragyogja be életeteket!

Kedves rokonaim, barátnök, szomszédok! Tőletek is búcsuzok! A tőletek kapott jóért köszönetet mondok. Most pedig induljunk a házasságkötés helyére, hol örök hűséget kötnek menyasszony és vőlegénye.

Menyasszonyi kikérő

Tiszteletre méltó lakodalmi sereg! Bucsubeszédemhez egy kis csendet kérek! Itt van már az idő, elűtött az óra, készülődjünk most a búcsuztatóra! Egy kedves jó leány búcsuzik e háztól, kedves édesapjától és kedves édesanyjától. Mindenkinek fájó e földön a búcsuzás, még akkor is, ha nem is látják egymást. Ez a sorsa most e kis menyasszonynak, kinek arcán most búcsukönnyek hullanak. Nem jön szó ajkára az elbúcsuzásra, engem kért meg, legyenek a tilmácsa. De én is mielőtt elkezdem beszédem, ha megtévednék, engedelmet kérek, mert élő emberre megható a válás, fájó arcokon gördülő könnyhullás.

Először hozzád szólok szerető jó anyám. Te voltál nekem gondviselő dajkám. Sokat imádkoztál ringó bölcsőm mellett, és most itt kell hagynom szerető szivedet. Köszönöm jóságát szerető szivednek, amiben nevelted szerető gyermekedet! Én mindent köszönök, kedves édesanyám, amiért féltő gonddal vigyáztál énreám.

Jöjj közelebb hozzám, ölelj utoljára, rácsókolom lelkem aranyos orcádra. Aztán itthagynom a szülői házat, bocsásd el utószor szerető leányod! Ne sirj édesanyám, töröld le könnyedet, hogy búcsuzásom ezzel is könnyebb legyen. Légy szerető anyám, ha nem is leszek veled, az Isten áldja minden lépésedet!

Tehozzád szólok most kedves édesapám, aki minden bajban vigyáztál énreám. Sokat fáradoztál, amíg felneveltél, féltő szeretettel öleltél. Köszönöm jó apám a sok szeretetet, csókolom érte áldott kezidet! Köszönöm a sok-sok apai jóságot, maradok sirig szerető.

leányod. Jöjj közelebb, megcsókolom arcod, elmegyek, jószágod a szívemben hordom.

Kedves húgom, tehozzád szólok én most, tetőled is elválok. Sok hosszú esztendőt töltöttem teveled, és most itt kell hagyni szerető szivedet. Testvéri szivedet lelkembe bezárom, bárhova vissz sor-som, mindig velem hordom. Bánatos zívvel én most már elmegyek, kedves hugom, hát Isten veled!

Kedves nagyszüleim s rokonaim, kik itt körülöttem álltok, az Isten-től tinéktek minden jót kívánok!

Tihozzátok szólok kedves barátnőim, ti olyanok voltatok, mint édes testvéreim. Köszönöm néktek a sok szeretetet, az Isten áldjon meg érte benneteket! Most elmegyek innét, elviszem emléketek, kedves barátnőim, Isten veletek.!

És most itthagylak kis hajlék, ahova ideköt sok szép régi emlék. Itthagylak kis udvar, boldogság tanyája, testvéreim, szüleim öröme, vigsága.

Itt éltem boldogan pár esztendőn át, itt hallgattam a madarak csi-csergő dakát. Most elmegyek innét édes szerelemmel, bucsuszavam: Isten mindenkivel!

Bucsuszó:

Esküvőre szól a harang csilingelő hangja,
Ragyg már a szép menyasszony fehér szegfűcsokra.
Ezért kérjük apját, anyját, adják most már nekünk,
Hogy oltár elé esküvőre menjünk.

Kérjük a jó édesanyát, hogy ne ejtsen több könnyet,
Hadd legyen a lányának távozása könnyebb!
Engedjétek a templomba Isten színe elé,
Hol az örök boldogságot ő most elnyeré.
Jöjj hát kedves menyasszonyunk, vár a te hü mátkád,
Fogadjátok az Istennek legszebb ajándékát!

Örök hűséget esküdtök a j- Istent kérve,
Hit, remény, szeretet szálljon szívetekbe!

Jöjj hát kedves menyasszonyunk, vár a te hü mátkád,

Hogy legyen tiétek az örök boldogság.

/A régebbi kikérők csak németül vannak meg./

-- , - -- , - -- , - -- , -

A menyasszony kikérése után elindul a menet az esküvőre.

A vőlegényes háztól a menyasszonyig a vőlegény és a násznagya jött a menet élén. Most a menyasszony násznagya is a vőlegény mellé áll. A menet élére a menyasszony áll két koszorúslánnyal, mögöttük tehát a vőlegény a násznagyokkal. Utánuk állnak a koszorúslányok, de a vőfények nélkül. A vendégek után mentek a szülők. Ők voltak mindig a legutolsók. A zenekar elől ment. /Ma már ők mennek hátul/. A pincérek szoktak vinni az utcára néhány üveg bort, és aki az utcán állt, azt megkinálták. Ha a tanácshoz mentek esküvőre, a tanácsi dolgozókat is megkinálták. A kiürült üvegeket természetesen visszahordták. Esküdni először a tanácsra mentek, majd onnan a templomba.

Öltözetük:

Vessünk egy pillantást a ruhákra is!

A vőlegény ruhája egyszerű volt: fekete szövet öltöny /prájdikám anzug/, fehér ing /némed/, mellény /lájb/, kalap /hut/. Hideg időben egy prémgalléros "vőlegénykabát" /prájdikám rog/ egészítette ki az öltözetét. A kalap körül volt tűzve rozmaringággal, és szép fehér szalagokkal. A kabát mellére bokréta /strausz/ tűztek. Bokrétája szép nagy volt. A bokrétán 2 m. hosszú fehér szalag lógott.

A menyasszony ruhája. A menyasszonyt az édesanyja szokta öltöztetni. És mivel a "nyakkendő" /halotihel/ meg a koszoru szalagokkal /krelpándl/ volt a legfőbb ékessége, annak a feltételére meg szoktak kérni valakit, aki ehhez jól értett. Felül a fehér ingre fekete selyem bluzt /szájde leves/ vett fel. Erre jött egy fekete selyem- apró szines mintás - mellény /szájde lájb/. Vállán háromsarku hajtott nyakkendő. A kendőt szépen lerakták, hogy nyakban ne ráncolódjon. Elöl keresztbe vették, s két végét bedugták a kötényt /sorc/ szalaga alá. Oldalt pedig gombostükkal tűzték a ruhához. "Szépen kellett neki állni." A kendőt rozmaringág /rozmáráj/ díszítette, kis fehér masnikkál átkötve,

A menyasszonyon 5-6, némelyiken még 7 fehér, csipkés alsószoknya /spice kitl/ is volt. Erre jött egy színes alsószoknya /saffar kitl/: piros alapon kék vagy zöld kocka mintával. Az alsószoknyákra huzta fel a menyasszonyi ruhát /kámétuh kitl/. Ez fehér, pliszérozott szoknya volt dobált mintával. A minta: színes, apró virágminta. Rajt fehér kötény /vájsz sorc/, ugyanolyan hosszú, mint a szoknya. A kötény piros szalagját elől kötötték meg. Lábán fehér patentharisnya és fekete lapos sarkú lakkecipő /laksu/. Fején koszoru /praud kránc/. A koszorut fáradságos munkával háziilag készítették, művirágok, szalagok, tűk felhasználásával. A koszoru alól csak egy copf bujhatott ki hátul. Hajukat 3 szalagból /a középső mindig piros volt/ font copffal /krelpándl/ hosszabbították. A koszoru alatt bokrétából indult ki a krelpándl. A bokrétán talán még 20 brosstü és sok tükörszerű tü is csillogott. Akkor volt igazán szép a menyasszony, ha copfja legalább derékig ért.

A koszorúslányok ruhája

Sokszor 15-18 pár is szokott lemi. Azt szokták mondani, hogy minél több a fiatal, annál szebb a lakodalom. A zenészek is szerették, ha sokan voltak, mert minden vőfény fizetett nekik 10-20 forintot. /Ezt a pénzt az első vőfény szedte össze, és adta a zenészeknek./

A koszorúslányok is ugyanugy voltak felöltözve, mint a menyasszony, csak annyi volt a különbség, hogy a menyasszonynak tiszta fehér volt a koszorúja, a koszorúslányoké meg színes. Színes virág is volt benne.

A vőfények ruhája egyszerű fekete ruha volt.

Hazafelé

A templomi esküvő után a menyasszony a vőlegénye mellett jött, de a koszorúslányok még mindig nem a vőfényekkel, hanem négyes sorban egymás mellett. Így vonultak a kocsmáig, vagy a lakodalmás házig. A lakodalmás házhoz érve, a zenekar bement a helyére, és már kezdődött is a menyasszonytánc. Mindenki, aki úgy gondolta, kell vele táncolni, táncolt vele. A pénzt nem a menyasszony kapta, hanem a zenészek. A menyasszony derekára kötöttek egy fehér kendőt, csak úgy volt szabad táncolni vele. Nehogy az ing, amit a keresztanya vett neki, piszkos legyen, Van, aki másképpen indokolja a fehér kendő felkötését:

"Azért volt átkötve a menyasszony dereka, hogy a copf meg a kreplándlik ne röpjeljenek tánc közben. Ezek úgy röpjeltek volna, mikor pörgették a menyasszonyt, hogy talán el is vesztette volna őket. Inkább lekötötték, és így ezek a szalagok szépen megmaradtak."

A menyasszonytánc eltartott egészen az ebédig. A fiatal párnak mindig a sarokba készítettek helyet, a sarkos asztalhoz. Két asztal volt összetéve, ezen kellett a menyasszonynak átmászni. Ekkor szokták ellopni a cipőjét, ha az első vőfény nem vigyázott rá. Ha nem sikerült lehuzni a lábáról, akkor valaki odabujt az asztal alá, és ebéd közben lopta el. A menyasszonynak is érdeke volt, hogy ellopták a cipőjét, mert azt a vőfényeknek csak pénzért lehetett kiváltani, s ez a pénz a menyasszonyé lett.

Aztán kezdődött az ebéd. Az ünnepi fogás: husleves, pörkölt, hurka, sült hús és az elengedhetetlen tejbegriz, amit éppugy betálaltak, mint egy másik ételt. Aki szerette, az hozzányult. Az ünnep fénypontja a torta volt, amit csak délben tálaltak fel, többet nem. Ebéd után kezdődött a "tussulás".

"Tussuláskor az első vőfény körbemegy egy üveg berral, egy pohárral meg egy tányérral. A tányérba teszik a pénzt, a poharat megtöltö borral, és mindenkinek el kell fogadni. Kinek mi a nótája, azt a zenekar elhuzza. Így mennek körü."

Ez a pénz a zenekaré lesz. Mire ennek vége lett, addig mindent kikapoltak a szobából, és akkor kezdődött a közös tánc. "Igy mönt, míg a vacsora be nem következett."

- Milyen táncokat szeretnek járni a szulokiak?

- Szeretnek polkázni, cepedlizni, keringőzni, krájpolkázni. Csárdás csak elvétve fordul elő.

- Milyen zene volt?

- Szulokban volt állandó fuvós zenekar, még két banda is. Azok muzsikáltak.

A vacsora 8, 9 óra körül kezdődött. Ismét nagy tálalás volt: marhahusleves, hurka, "a világon mindön". És ekkor tálalták fel a szulokiak a rétest is. Ezzel befejeződött a vacsora. Vacsora után folytatták a táncot.

Már volt sokszor két óra is, mikor a menyasszony átöltözött. Nem szívesen vetette le fehér ruháját. Ahogy mondják, sajnálta a lány-

ságát. Kék vagy más sötét színű szoknyát huzott. Piros semmi esetre nem lehetett. Nagy copfját lebontották, és csak egy szalaggal lett összefonva. Fejkendőtt kötött, alá fehér fejkötőt. Kendője fekete volt. Széles fekete kötényt vett fel piros szalaggal. Ilyen ruhában gyászolta lányságát a menyasszony.

/A gyászal lehet magyarázni azt is, hogy a menyasszony már akkor is sötét ruhába öltözött, mikor először hirdették a templomban. Első vasárnap fekete nyakkendőt /halctihelt/ tett zöld koszorus mintával. Második vasárnap világoskék nyakkendőt fehér koszorus mintával. Ebben mentek meghívni a vendégeket. Harmadik vasárnap megint egy fekete nyakkendőt fehér koszorus mintával./

A vőlegény is átöltözött valamikor 2 óra körül. Egy egyszerű sötét ruhát vett fel.

Ezután folytatódott a tánc. Ugyan szomorúan, de mulatott a menyasszony is. Nem maradtak ott sokáig. Egy pár sort táncoltak, és eltűntek. Nem voltak sehol a láthatáron. Ha korán eltűntek, akkor másnap reggel a vendégek a zenekarral együtt "összeszödlőzködtek", és elmentek a fiatal párért. Bezörgettek, fölköllött nekik keni. A vőlegényt láncsal megkötözték, és visszavitték a lakodalmas házhoz. Ott még egy darabig tartott a mulatozás, de ezen már nem volt ott az egész vendégsereg, csak a legközelebbi rokonok, és akik olyan jó hangulatban voltak, hogy nem akartak távozni.

Többféle játékkal szórakoztatták egymást.

Volt gazdaasszonytánc. A gazdaasszonyok maskarába öltöztek. Födőkkel, lábasokkal, fazekakkal vonultak be. Az edényeket egymáshoz ütögetve zörgették, és táncoltak. A zenekar persze kísérte őket. Volt, aki vizes bögrét és kenőtollat is vitt magával. A bögréből úgy locsolták a vendégeket, mint ahogy a pap hinti a szenteltvizet. Ettől legalább felébredtek az álmosak is.

A másik ismert játék a "ficenc" /orvos/ volt. Valaki beöltözött orvosnak, és megvizsgálta a "betegeket". Amíg az orvos a beteget kérdegeti: - A füleid fájnak? A fogaid fájnak? - addig a "beteg" össze-vissza keni a ficencet korommal. Jót mulatott rajt a közönség.

Megjátszották a "halottat" is. Egy fiatalember belefeküdt egy tekőbe. Letakarták ruhával. A vendégeknek bejelentették, hogy meghalt xy., hozzák a koporsóját. Az asszonyok siratták és simogatták

a "halottat". A "halott" a mellé helyezett "fadarabot" mozgatta a takaró alatt, és mindenki azon nevetett, hogy mozgott a teknőben a "fa". Addig simogatták, míg feltámadt. Ekkor kihúzták a teknőből, és táncba vitték.

Aztán menyasszonynak és vőlegénynek öltözött fel egy fiatalasszony és egy fiatalember, persze maskarásan. Elmentek az igazi fiatal párért, és felkeltették őket: - Keljetek fel, mert itt a másik menyasszony és vőlegény! A vendégsereg még hétfő délig is elmulatott. Így lassan ért véget a szuloki lakodalom.

Az ajándékozás

A menyasszony kevés ajándékot kapott. Esetleg 5-6 poharat vagy csészét. Egyedül a keresztanya és a keresztapa adott nekik 50-100 pengőt. A keresztszülők kötelesek voltak még 7 tortát is vinni. Ez kötelező volt a keresztségi és a bérmakeresztanyának is. Ezt a szokást még ma is tartják. Az ajándékokat nem a nyilvánosság előtt adták át.

Ma már több ajándékkal díszkedhetnek a szuloki menyasszonyok is. Az átöltözés utáni menyecsketánc idején /ma ez van divatban/ röpködnek a százasok és az ötszázasok. A keresztanya ott ül a tányérnál és a tányérba dobálják a pénzt.

Esküvő után még 3 vasárnap gyászolt az új asszony: sötét nyakkendővel és fekete fejkendővel ment templomba. Haját nem tűzte fel, csak copfot viselt nap mint nap. Rá fejkötőt és fejkendőt kötött.

Napjainkban

A leírt szokások szerint tartották a lakodalmakat az 1940-es évekig. Azóta sok minden megváltozott Szulokban is:

- Koszorúcska nincsen
- Sok vendéget hívnak ma is, de a lakodalom csak egy napig tart.
- Az eljegyzést csak szűk családi körben tartják, mikor a vőlegény megveszi a gyűrűt.

Teljesen megváltozott a menyasszony ruhája is. Ugyanugy öltözik, mint a mai magyar menyasszonyok.

- Menyasszonytánc már nincs, csak menyecsketánc. Az összeadott pénz a menyasszonyé lesz.
- Az ajándékozás nagyobb.

Lakodalmás naptár

.....	kéretés /hángeld/
.....	beiratás a templomban
Szombat:	eljegyzés
Vasárnap:	1. hirdetés
X	A szülők meghívják az idősebb rokonokat
Vasárnap:	2. hirdetés
X	Az ifju pár meghívja a fiatalokat
Vasárnap:	3. hirdetés
X	Az ifju pár még egyszer meghívja a vendégeket.
Szombat:	Koszorucska /A lakodalom első napja/
Vasárnap:	Lakodalom
Hétfő:	Lakodalom

Néhány szó Szulokról

/A ma élők emlékezete alapján/

Szulok Somogy megye déli részén fekszik, Barcstól 15 km-re. Német nemzetiségű falu. Kb. 250 éve telepítették ide őseiket Württembergből. Ők voltak itt az első építkezők. 1948-ig még anyanyelvű nép nem is lakott itt. Ekkor több német családot kitelepítettek, és helyükbe Csehszlovákiából költöztek magyarok. Azóta vegyes lakosságú a falu.

A második világháborúig a falu apraja-nagyja csak németül beszélt, német viseletben járt; saját szokásaik szerint éltek. Az idősebbek egymás között ma is csak németül beszélnek, de már tudnak magyarul is. Érezték a magyar nyelv szükségességét, és a legtöbben meg is tanulták. Sokan olyan jól beszélnek magyarul, mint németül. Akadnak azonban dolgok, amiket ma is csak nyelvükön tudnak megnevezni. /Pl. a menyasszony fekete blúza = leves"/

A fiatalok magyarul beszélnek, de természetes, hogy értik a németet is. A régi népszokásokra még sokan emlékeznek, de már nem "csalánoznak", nem járnak a "kriszkindlik", és a régi lakodalmás szokásokhoz nem ragaszkodnak.

A dolgozatban leírtak szerint zajlottak a lakodalmak az 1940-es

évekig. Az utolsó német menyasszony 1943-ban esküdött.

Akad még a faluban néhány eredeti nemzetiségi ruhadarab is. A táncsoport tagjai is ebben táncolják német táncukat.

Fényképeink egy részét eredeti esküvői felvételekről készítettük. A többit a táncosok ruhájáról most készítettük.

A gyűjtés módszere

Gyűjtésünket a helyszínen végeztük. Adatközlőink visszaemlékezéseit magnetofonra vettük fel, és a dolgot ez alapján készítettük el. Szövegünk majdnem teljesen visszaadja az adatközlők stílusát is. Néhány helyen fonetikus írással érzékeltetjük a kiejtést.

Adatközlők:

Huber Máténé: Született, 1910. dec. 25-én Szulokban

Lakáscíme: Szulok, Kossuth u. 19.

Foglalkozása: nyugdíjas, előtte a termelészövetkezetben dolgozott.

Haracsi Imre: Született: 1928. jan. 22-én Pécsen

Lakáscíme: Szulok, Béke utca 17.

Foglalkozása: a termelészövetkezetben dolgozik.

Készítette:

Az 525. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet
Honismereti Szakköre.

Wirth György III/A.o.

Várhelyi Judit II/B.o.

Orsós Katalin II/B.o.

Andri Mária I/C.o.

Móczár Klára I/C.o.

Szakkörvezető: Baki Dezsőné tanár

A reprodukciókat /1, 2, 3, 11/ Légrádi György tanár készítette.

A fényképeket /4, 5, 6, 7, 8, 9, 10/ Győri Vilmos szakotató készítette.

